

Το Τελικό Στάδιο του Νεοφιλελευθερισμού

Η Ευρωπαϊκή Ένωση έχοντας μέσω του τοκογλυφικού μηχανισμού του ευρώ χρεοκοπήσει την σύγχρονη Ελλάδα, τώρα χωρίς προσχήματα πλέον και προπετάσματα καπνού επιδιώκει να υφαρπάξει την δημόσια και ιδιωτική περιουσία της χώρας.

Για πολλούς ήταν αδιανόητο, πως μια πολιτική παράταξη που αυτοαποκαλείται «ριζοσπαστική αριστερά» (radical left), απεμπόλησε την ιδεολογία της και ασπάστηκε το δόγμα του νεοφιλελευθερισμού που διέπεται από τις αρχές του Κοινωνικού Δαρβινισμού. Ψηφίστηκε για να «σκίσει τα Μνημόνια» και ανέλαβε την εξουσία για να απαλλαγεί η χώρα από τα δεσμά του ευρώ και να ανακτηθεί η εθνική κυριαρχία. Όμως, συναίνεσε να γίνει πiónι του τραπεζικού συστήματος και να εκποιηθούν τα «ασημικά» της Ελλάδας.¹

Αυτός είναι ο τελικός σκοπός της Β' αξιολόγησης των «θεσμών», να θέσουν τα περιουσιακά στοιχεία των ελλήνων στην κλίνη του Προκρούστη. Γι αυτό, η κυβέρνηση τεχνηέντως καθυστερούσε να γνωστοποιήσει επίσημα τις απαιτήσεις των δανειστών συνοδευόμενες με επιπρόσθετα μέτρα λιτότητας που προκαλούν ένα νέο σοκ και δέος.

Το βαρύ τίμημα για μισθωτούς, συνταξιούχους και ελεύθερους επαγγελματίες της πολυδιαφημισμένης «συμφωνίας» αποτελεί στην ουσία ένα πικρό 4^ο Μνημόνιο.² Ωστόσο, χωρίς την ύπαρξη μιας νέας δανειακής σύμβασης, αφού όλα είχαν προβλεφτεί στο 3^ο Μνημόνιο της εθνικής υποτέλειας που ακολούθησε μετά την επαισχυντη πολιτική πράξη της μετατροπής του *όχι σε ναι* του Δημοψηφίσματος της 5^{ης} Ιουλίου 2015. Στο 3^ο Μνημόνιο της 14^{ης} Αυγούστου 2015, της δανειακής σύμβασης των € 86 δις, είναι θεμελιωμένη η νέα «αφαιμάξη» εισοδημάτων των πολιτών και η ολοσχερής παραχώρηση της εθνικής κυριαρχίας, ακόμη και στην παιδεία, για τη διάσωση των τραπεζών.

Έτσι, για ακόμη μια φορά το ίδιο σκηνικό θα επαναληφθεί. Οι βουλευτές του Ελληνικού Κοινοβουλίου θα κληθούν να ψηφίσουν, λίγο πριν την συνεδρίαση του Eurogroup της 22^{ης} Μαΐου, περίπλοκα πολυνομοσχέδια που αφορούν το μέλλον της χώρας, αλλά συνταχθέντα από νομικούς και τεχνοκράτες εκτός ελληνικών συνόρων. Συνήθως, τα ονομάζουν *προαπαιτούμενα* για την οικονομική ανάκαμψη και διάσωση της χώρας από τη χρεοκοπία, ενώ τα νέα μέτρα λιτότητας και η εκποίηση της κρατικής περιουσίας διασφαλίζουν την πληρωμή τόκων και χρεολυσίων του αέναου δημόσιου χρέους και ταυτόχρονα, διασώζουν τις συστημικές τράπεζες του Ευρωσυστήματος.

Εξ άλλου, η εκποίηση της δημόσιας περιουσίας, που με τόσο κόπο και θυσίες δημιουργήθηκε από τους πατέρες μας και από εμάς τους ίδιους, τώρα θα ξεπουλιέται μέσω ηλεκτρονικών εγγραφών συμβολικού χρήματος έναντι «πινακίου φακής». Δεν το χωράει ο κοινός νους. Μάλιστα, όταν το μείζων μέρος του χρέους που επωμίστηκε να κουβαλά στην πλάτη ο έλληνας φορολογούμενος, δεν τον αφορούσε. Είναι αμιγώς τραπεζικό χρέος που μεταβιβάστηκε μέσω των προϋπολογισμών του κράτους, με το άηθες επιχείρημα ότι οι τράπεζες είναι πολύ μεγάλες για να αποτύχουν (too big to fail).

¹ ΤΑΙΠΕΔ, Asset Development Plan, Ιούλιος 30, 2015. Περιλαμβάνει την ιδιωτικοποίηση 23 δημόσιων περιουσιακών στοιχείων εκτιμώμενης αξίας € 50 δις, μεταξύ των οποίων, περιφερειακά αεροδρόμια, την Εγνατία Οδό, το Ελληνικό, τους Οργανισμούς Λιμένος Πειραιώς και Θεσσαλονίκης, τον Διεθνή Αερολιμένα Αθηνών, τα Ελληνικά Ταχυδρομεία, Μαρίνες, τις ΔΕΣΠΑ & ΔΕΠΑ, ΕΥΔΑΠ, ΔΕΗ, ΟΤΕ και πάει λέγοντας. Από τα € 50 δις το 50% θα δοθεί για την ανακεφαλαιοποίηση των τραπεζών. (Eurogroup Statement, 14/8/2015).

² Draft Preliminary Agreement- Supplemental Memorandum of Understanding: Greece, 2 May 2017 « Προκαταρκτικό Προσχέδιο Συμφωνίας- Συμπληρωματικό Μνημόνιο Κατανόησης, 2 Μαΐου 2017», σελίδες 53.

Δυστυχώς, τα ελληνικά ΜΜΕ ασχολούνται με το τι συμβαίνει στην επιφάνεια και το τι μας περιμένει με τον νέο φορολογικό Αρμαγεδδών, ενώ κραυγαλέα αδιαφορούν να εξετάσουν τα βασικά αίτια του οικονομικού δράματος της σημερινής Ελλάδας. Αδυνατούν να κατανοήσουν τη λειτουργία του μηχανισμού του ευρώ και τι σημαίνει εκχώρηση της νομισματικής κυριαρχίας σε έναν αλλότριο οργανισμό που ονομάζεται Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ), η οποία έχει το αποκλειστικό δικαίωμα έκδοσης του ευρώ, αλλά περιέργως δεν δανειοδοτεί τα κράτη-έθνη παρά μόνο τις τράπεζες.

Δεν έχει γίνει ακόμη αντιληπτό, παρόλη την οικονομική συντριβή, ότι το ευρώ είναι ένα ξένο νόμισμα. Η Ελλάδα δεν παράγει το ευρώ, το δανείζεται με τόκο! Ως συνέπεια, δεν έχει το δικαίωμα να εκδώσει το χρέος της και να χρηματοδοτήσει τις δημόσιες δαπάνες στο δικό της εθνικό νόμισμα. Και τα κράτη που δεν ελέγχουν τις εκτυπωτικές πρέσες και τους ηλεκτρονικούς υπολογιστές πάντοτε στερούνται από μετρητά και ηλεκτρονικές εγγραφές. Γι αυτό, φορολογούν για να τις αποπληρώσουν. Οι πρώτοι άποικοι της Βορείου Αμερικής, πριν τρεις αιώνες είχαν συνειδητοποιήσει ότι η έκδοση δικού σου νομίσματος συνιστά *υποκατάστατο* της φορολογίας, εμείς χαμπάρι.

Ως εκ τούτου, οι κραυγές αγωνίας και η μοιρολατρία του «τι μας περιμένει» θα συνεχιστούν και οι ξένοι δανειστές, κι όχι οι «αλληλέγγυοι» εταίροι, θα συνεχίζουν να κλωτσούν το 'ντενεκεδάκι' πιο κάτω χρονικώς, στο 2019 και 2021 και ακόμη παρά πέρα. Τα επικοινωνιακά τρικ της ψυχολογίας του όχλου είναι γνωστά από την εποχή του Le Bon και η παροχή ψευδούς ελπίδας δεν κοστίζει, αλλά κατευνάζει τα πλήθη. Έτσι επιτυγχάνεται ο τελικός σκοπός της λεηλασίας του δημόσιου πλούτου, αφού είναι αδύνατον να απομυζούν συνεχώς τον έλληνα πολίτη, μην τυχόν και εξεγερθεί. Γιατί γνωρίζουν, παραμονή της χώρας στο ευρώ σημαίνει ότι μια μακροχρόνια ύφεση και στασιμότητα την αναμένει και οι περικοπές μισθών, συντάξεων, κοινωνικών παροχών και οι αυξήσεις φόρων θα πρέπει να συμπληρωθούν με πωλήσεις δημόσιων αγαθών.

Η ιδιωτικοποίηση ή πιο εύστοχα το «ξεπούλημα» της δημόσιας περιουσίας αποτελεί προαπαιτούμενο του 4^{ου} Μνημονίου, κάτι που διέφυγε της προσοχής της ελληνικής δημοσιογραφίας να το χαρακτηρίσει ως 'κύριο σημείο'. Ειδικότερα, αποτελεί έναν από τους πυλώνες της περιβόητης «συμφωνίας» και διατυπώνεται με τη φράση « Οι αρχές θα συνεχίσουν να υλοποιούν ένα φιλόδοξο πρόγραμμα ιδιωτικοποίησης...».³

Το πόσο *φιλόδοξο* είναι το πρόγραμμα ξεπουλήματος της δημόσιας περιουσίας το περιγράφει το Δελτίο του Eurogroup,⁴ με την αναφορά ότι συνιστά τον 'ακρογωνιαίο λίθο' της χρηματοδότησης του ΕΜΣ (Ευρωπαϊκός Μηχανισμός Σταθερότητας). Κι αυτό σημαίνει, η κυβέρνηση στα πλαίσια των επιταγών του Μνημονίου υποχρεούται με γοργό ρυθμό να μεταφέρει μεγάλης αξίας κρατική περιουσία που ανέρχεται στα € 50 δις, σε ένα υπέρ-ταμείο προς πώληση. Το 50% των εσόδων, ήτοι € 25 δις θα δοθεί για την ανακεφαλαιοποίηση των τραπεζών και το 25% για αποπληρωμή του δημοσίου χρέους.

³ Supplemental Memorandum of Understanding: Greece – 2 May 2017 “The authorities will continue to implement an ambitious privatization programme, and a new independent Privatization and Investment Fund (HCAP) has been established supporting a more efficient use of resources...” page 2. Το HCAP “ Hellenic Company for Assets and Participation” [Εταιρία Δημοσίων Συμμετοχών (ΕΔΗΣ)] είναι το όνομα του νέου Σούπερ Ταμείου(Super Fund) των ιδιωτικοποιήσεων στο οποίο θα μεταφερθεί η ιδιοκτησία των περιουσιακών στοιχείων του ελληνικού κράτους, συμπεριλαμβανομένων περίπου 70.000 κτηματικών περιουσιών, όλες οι σημαντικές δημόσιες επιχειρήσεις: οι εταιρίες κοινής ωφέλειας (ηλεκτρισμού, νερού), δημόσιων μεταφορών (λεωφορεία, τραμ, μετρό), μετοχές του δημοσίου στις τράπεζες και περιουσιακά στοιχεία του ΤΑΙΠΕΔ.

⁴ Eurogroup statement on the ESM programme for Greece – Consilium, 14/08/ 2015, European Council.

Είναι φανερό ότι η σύγχρονη ελληνική πολιτεία συνιστά ένα πρωτόγνωρο φαινόμενο αποτυχημένου κράτους (failed state). Το κράτος χρεοκόπησε μέσα στο ευρώ, επειδή το ευρώ στην ουσία είναι ένα ξένο νόμισμα εφόσον η χώρα δεν έχει το νομικό δικαίωμα να το εκδώσει. Συνεπώς, έπρεπε να το δανειστεί από τις «αγορές». Έτσι, προσέφυγε σε Ponzi ⁵ σχήμα δανεισμού, δημιουργώντας μια χρηματοπιστωτική πυραμίδα χρέους με την αναχρηματοδότηση των τόκων και χρεολυσίων παλαιών δανείων.

Την πρακτική της Ponzi χρηματοοικονομίας, κοινώς γνωστή ως «ληστεύεις τον Άγιο Παύλο για να πληρώσεις τον Άγιο Πέτρο», οι ελληνικές κυβερνήσεις εξ ανάγκης την εφήρμοσαν από τη στιγμή που ελήφθη η μοιραία *πολιτική* απόφαση της ένταξης της χώρας στη ζώνη του ευρώ. Δεν εκτίμησαν σωστά τις επιπτώσεις της απαγόρευσης της νομισματοποίησης του δημοσίου χρέους.⁶ Υποτίμησαν το γεγονός ότι εφ' εξής το κράτος θα χρηματοδοτούσε τις αναγκαίες δαπάνες, είτε μέσω δανεισμού είτε μέσω φορολογίας. Καθόσον έχασε την κεντρική του τράπεζα και μαζί, την απευθείας πρόσβαση σε χρηματοδότηση για να καλύψει τα δημοσιονομικά ελλείμματα στο νόμισμά του.

Οι πολιτικοί θεώρησαν, αρχικώς και η πλειοψηφία των πολιτών, ότι το ευρώ είναι ασπίδα προστασίας για την εξάλειψη των συναλλαγματικών κινδύνων. Πράγματι, εξαλείφει τις μεταβολές των συναλλαγματικών ισοτιμιών μεταξύ κρατών και μειώνει τα κόστη των τραπεζικών συναλλαγών και του διεθνούς εμπορίου. Αυτά είναι τα οφέλη του ενιαίου νομίσματος. Τα μειονεκτήματα ταυτίζονται με τον έλεγχο του νομίσματος και της προσφοράς του χρήματος από μια υπερεθνική κεντρική τράπεζα, που δεν είναι δανειστής εσχάτης ανάγκης (lender of last resort) των κρατών-μελών του ευρώ.

Δεν διερωτήθηκαν οι έλληνες πολιτικοί, γιατί η έμπειρη Αγγλία μαζί με τη Δανία την τελευταία στιγμή και πιο μπροστά η Σουηδία, εγκατέλειψαν το ευρώ, ενώ όλες

⁵ Το όνομα προέρχεται από τον Charles Ponzi (1882-1949). Γεννήθηκε στην Πάρμα της Ιταλίας. Μετανάστευσε σε νεαρή ηλικία στις Ηνωμένες Πολιτείες, αρχικά στη Βοστώνη και εν συνεχεία το 1907, στο Μόντρεαλ του Καναδά όπου εργάστηκε ως ταμίας στην Zarossi Bank. Η τράπεζα χρεοκόπησε εξ αιτίας επισφαλών δανείων και έμεινε απένταρος. Συνελήφθη και φυλακίστηκε για παραχάραξη υπογραφών σε τραπεζικές επιταγές. Μετά την αποφυλάκιση του επέστρεψε στη Βοστώνη και απέκτησε διασημότητα το 1920, όταν ίδρυσε την εταιρία με όνομα: Εταιρία Χρεογράφων και Συναλλαγών [Securities and Exchange Company(SEC)]. Μ' αυτό το «μασίφ» όνομα έκανε την ακόλουθη προσφορά στο κοινό: 'εάν καταθέσετε τα μετρητά σας στην SEC, σε 90 μέρες θα έχετε το αρχικό κεφάλαιο πίσω συν 50% κέρδος στην επένδυση σας'. Οι αρχικοί πελάτες ήταν μετανάστες και αστυνομικοί της περιοχής της Βοστώνης. Ο Ponzi τήρησε το λόγο του και παρέδωσε τα κέρδη που υποσχέθηκε. Ως φυσικό, η είδηση διαδόθηκε ταχέως και η ροή μετρητών στην SEC αυξήθηκε δραματικά. Η παραπλάνηση, ο Ponzi πλήρωνε τους αρχικούς επενδυτές με χρήματα που εισέπραξε από τους επόμενους. Το τέχνασμα ανακαλύφθηκε, ο Ponzi έχασε μερικά εκατομμύρια \$, φυλακίστηκε εκ νέου, και απεβίωσε στο Rio de Janeiro της Βραζιλίας σε ένα φιλανθρωπικό ίδρυμα. Κατ' αυτό τον τρόπο ο Ponzi άφησε το όνομα του στο Πάνθεον της χρηματοοικονομικής απάτης, καθώς το όνομα εγκωμιάζεται από τον Τύπο όταν παρόμοιας μορφής σκάνδαλα ανακλύπουν. Όμως, που να το φανταστεί ο ίδιος ότι περίοπτοι επενδυτικοί οργανισμοί θα χρησιμοποιούσαν τη μέθοδό του μερικές δεκαετίες αργότερα και όχι μόνο. Ολόκληρα κράτη θα τον μιμηθούν και μέσα σ' αυτά και η Ελλάδα, με τα υπερβολικά δάνεια, το ένα 'καβάλα' στο άλλο, ώσπου τελικά γονάτισε.

⁶ Η νομισματοποίηση του χρέους (debt monetization) αφορά την χρηματοδότηση των δαπανών του κράτους για αγαθά και υπηρεσίες από την κεντρική του τράπεζα. Χρησιμοποιείται κατ' εξοχήν όταν η κυβέρνηση έχει δημοσιονομικά ελλείμματα(οι κρατικές δαπάνες υπερβαίνουν τα έσοδα) και αποτελείται από δύο βήματα: α) την έκδοση νέων ομολόγων από την κυβέρνηση, β) την αγορά των ομολόγων από την κεντρική τράπεζα και την ταυτόχρονη πίστωση του αντίτιμου ποσού(δημιουργία χρήματος de novo) στο λογαριασμό του κράτους. Επίσης, ή κυβέρνηση μπορεί να ζητήσει προκαταβολές (advances) κατ' ευθείαν από την κεντρική τράπεζα.

πληρούσαν τις προϋποθέσεις ένταξης; Μήπως σαγηνεύτηκαν από την «ευρωπαϊκή προοπτική του ευρώ» και το θεωρούμενο μέχρι και σήμερα ευγενές επίτευγμα ότι η χώρα μας ανήκει στον «σκληρό πυρήνα» (hard core); Λες και ο σκληρός πυρήνας θα θρέψει τους πολίτες της ή θα ξεπληρώσει τα κολοσσιαία χρέη που τής φόρτωσε.

Η αρχική σαγήνη του ευρώ, μετά την πάροδο του χρόνου έχει μετατραπεί σε φαντασιοπληξία καθώς η χώρα τελεί υπό την κηδεμονία των δανειστών, χρεοκοπημένη πλέον. Ο κύριος λόγος, οι πολιτικοί με περισσή ανευθυνότητα δεν αντιλήφθηκαν ότι το ευρώ είναι ένα φαρμακερό εργαλείο όταν η χώρα έχει εξωτερικό δανεισμό. Δεν είναι ένα απλό νόμισμα, αλλά ένας περίπλοκος νομισματικός μηχανισμός που αλλοιώνει τα κυριαρχικά δικαιώματα του κράτους-μέλους, μαζί και τον αυτό-προσδιορισμό του κράτους. Ως απόρροια, οι τυμπανοκρουσίες της ένταξης στο ευρώ έχουν μετατραπεί σε πένθιμη ακολουθία, αφού οι δανειστές σαν νέοι Shylocks ζητούν μια λίβρα σάρκας δίπλα στην καρδιά του ελληνικού λαού: την εκποίηση μεγάλης αξίας δημόσιας περιουσίας.

Έτσι ο νεοφιλελευθερισμός εκπληρώνει το τελικό του στάδιο και οι αγορές ομολόγων και μετοχών πανηγυρίζουν τον θρίαμβο της εκποίησης των περιουσιακών στοιχείων του ελληνικού κράτους, η οποία θα γίνει μέσω του Σούπερ Ταμείου ΕΔΗΣ. Το ΕΔΗΣ έχει διάρκεια ζωής τουλάχιστον 99 χρόνια. Ήτοι, ο νεοφιλελευθερισμός τηρεί στο ακέραιο την βασική του αρχή, του μακροπρόθεσμου (long term) στόχου. Έως τότε το ταμείο, ίσως να έχει εκπληρώσει την αποστολή του. Όλα τα περιουσιακά στοιχεία του έθνους θα έχουν πωληθεί και η Ελλάδα θα έχει μεταμορφωθεί σε ένα κέλυφος και τίποτε δεν θα έχει μείνει πια ελληνικό. Τότε όμως εμείς δεν θα είμαστε τριγύρω για να χειροκροτήσουμε! Κι όπως είπε ο Keynes, «μακροπρόθεσμα όλοι είμαστε νεκροί».⁷

Ο εφιάλτης του εξωτερικού δανεισμού συνιστά το κύριο αίτιο της προσωνυμίας, η Ελλάδα των δανείων και των χρεοκοπιών. Είναι γεγονός ότι η πρώτη χρεοκοπία επήλθε το 1827, στη διάρκεια του επαναστατικού αγώνα από τον Οθωμανικό ζυγό. Δηλαδή, πριν την επίσημη αναγνώριση ως ανεξάρτητου κράτους με το Πρωτόκολλο του Λονδίνου της 3^{ης} Φεβρουαρίου 1830. Εξ ου η επισήμανση από τους συγγραφείς C. Reinhart & K. Rogoff: « η Ελλάδα έζησε σε μία αιώνια κατάσταση χρεοκοπίας».⁸

Η Ελλάδα δεν είναι το μοναδικό κράτος στον κόσμο που προσέφευγε σε συνεχή εξωτερικό δανεισμό για την κάλυψη δημοσιονομικών ελλειμμάτων. Εντούτοις, είναι ίσως το μοναδικό που η σύναψη δανείων έγινε για τη χρηματοδότηση πολέμων εντός μιας νομισματικής ένωσης, όπως του χρυσού κανόνα (gold standard). Επιπρόσθετα, η Ελλάδα λόγω της γεωπολιτικής θέσης πάντοτε υπήρξε υπό την πολιτική επιρροή των μεγάλων δυνάμεων στη σύγχρονη ιστορία της. Η αδύναμη οικονομική της θέση, σε συνδυασμό με την κακοδιαχείριση των προσόδων λόγω πολιτικών ρουσφετιών και διαφθοράς συνέδραμαν στη σύναψη δανείων με εξαιρετικά δυσμενείς όρους, εάν όχι ληστρικούς. Το διεθνές εμπορικό ισοζύγιο για ένα νεοσύστατο κράτος είναι συνήθως αρνητικό, γιατί δεν έχει το ίδιο βιομηχανικό επίπεδο με τα ανεπτυγμένα κράτη. Κι αυτό σημαίνει την αθέτηση των δανείων όταν οι όροι δανειοδότησης είναι επαχθείς.

⁷ John Maynard Keynes, A Tract on Monetary Reform, 1923, reprinted by BN Publishing, 2008, p. 80.

⁸ Carmen Reinhart & Kenneth Rogoff, This Time is Different, Princeton University Press, 2009, p. 98.

Η πρόσφατη χρεοκοπία της Ελλάδος εντός του ευρώ το 2010, και η ένταξή της στον μηχανισμό στήριξης της τρόικα, αποδεικνύει ότι οι έλληνες πολιτικοί δεν έχουν διδαχτεί από την ιστορία, που στην κυκλική της ροή οι συνθήκες είναι διαφορετικές. Δεν έχουμε σήμερα πολέμους, ζούμε σε περίοδο ειρήνης. Παραδόξως όμως ξέχασαν τα λάθη του παρελθόντος και ενέταξαν τη χώρα πάλι σε μια νομισματική ένωση που το κόστος δεν της πήγαινε καθόλου. Της πέρασαν στη μύτη τον χαλκά του ευρώ, με πρόσχημα ότι ούτως οι έλληνες θα γίνουν σύγχρονοι και μοντέρνοι ευρωπαίοι. Το αποτέλεσμα, μέσα σε μόλις οκτώ χρόνια έθεσαν τη χώρα στο μάτι του κυκλώνα της χρεοκοπίας. Ωστόσο, με αθέμιτο και παρασκηνακό τρόπο, συμπράττοντας με το τραπέζικό κατεστημένο και εις βάρος του λαού που δημοκρατικώς τους εξέλεξε.

Δεν αντελήφθησαν οι πολιτικοί της χώρας ότι ο μηχανισμός λειτουργίας του ευρώ συνιστά μια μορφή διαφορετική, πιο αυστηρή, της εγκαθίδρυσης του χρυσού κανόνα (Gold Standard) του 19^{ου} αιώνα. Πιο αυστηρή, γιατί τα κράτη - μέλη που συμμετέχουν στη νομισματική ένωση της Ευρώπης του 21^{ου} αιώνα έχουν απεμπολήσει τις εθνικές τους κεντρικές τράπεζες. Αυτές στερούνται του εκδοτικού προνομίου και καθορισμού του επιτοκίου και λειτουργούν πλέον ως τοπικές αρχές, ακλουθώντας τις κατευθυντήριες γραμμές και οδηγίες της ηγεμονικής ΕΚΤ, με έδρα τη Φραγκφούρτη. Ο νέος χρυσός κανόνας, είναι χωρίς χρυσό, συνίσταται από συμβολικό χρήμα (fiat currency) που δημιουργείται από «αέρα κοπανιστό», ex nihilo, από μία υπερεθνική τράπεζα.

Το πώς διαπράχθηκε το φοβερό πολιτικό ολίσθημα της ένταξης της Ελλάδος σε ένα νομισματικό σύστημα πιο αυστηρό από τον χρυσό κανόνα, με τα δίδυμα ελλείμματα του δημοσιονομικού και του διεθνούς ισοζυγίου πληρωμών αποτελεί όντως διανοητικό άθλο. Ίσως απαιτείται οι πολιτικοί μας, πλην της σύγχρονης ιστορίας να προσφύγουν στην ιστορία της αρχαιότητας για να κατανοήσουν τη σπουδαία σημασία του δημοσίου χρήματος στη λειτουργία της οικονομίας και στην προώθηση της δημοκρατίας.⁹ Μη τους φανεί παράξενο και αναφωνήσουν, τι σχέση έχει η αρχαία εποχή με την εποχή του διαδικτύου; Κι όμως έχει μεγάλη σχέση, διότι τα οικονομικά φαινόμενα είναι κυκλικά και επαναλαμβανόμενα επειδή η ανθρώπινη φύση δεν αλλάζει. Θα ήταν λοιπόν ευχής έργο να δώσουν προσοχή στις επιτεύξεις της αθηναϊκής δημοκρατίας μετά τη νικηφόρο έκβαση των Περσικών Πολέμων, που προκάλεσαν τον παγκόσμιο θαυμασμό.

Το γεγονός ότι η αθηναϊκή δημοκρατία προκάλεσε το θαυμασμό της υφηλίου και υμνήθηκε από τους ποιητές, δεν οφείλεται μόνο στην εκκλησία του δήμου και το θεσμό της άμεσης δημοκρατίας. Η ηγεμονική θέση των Αθηνών στην κλασσική περίοδο του Περικλέους, συνοδεύτηκε από απaráμιλλη αρχιτεκτονική τέχνη, γλυπτά ιδανικής ομορφιάς, επιβλητικά κτίρια και λαμπρά έργα υποδομής. Με τον Παρθενώνα, το αιώνιο σύμβολο της αρχαίας Ελλάδας, να έχει τη φήμη του τελειότερου ναού που χτίστηκε ποτέ. Πως επετεύχθη αυτή η αίγλη και το μεγαλείο της αρχαίας πόλις των Αθηνών; Με τι τρόπο χρηματοδοτήθηκαν τα μακρά τείχη, τα θέατρα, το εμπορικό κέντρο, η Αγορά, και πιο πάνω να δεσπόζει επιβλητικά η Ακρόπολη, για να θυμίζει στους έμπορους και κάπηλους της Αθήνας τους υψηλότερους σκοπούς που είναι αφιερωμένη η πόλις;

⁹ Σπύρος Λαβδιώτης, " Η Ουτοπία των Ελλήνων Πολιτικών : Διακυβέρνηση χωρίς Χρήμα", 20 Ιουλίου 2016 <http://spiros26.wordpress.com>

Τα έργα της αθηναϊκής δημοκρατίας του 5^{ου} αιώνα π. Χ., δεν χρηματοδοτήθηκαν με εξωτερικό δανεισμό και δάνεια εγχώριων ιδιωτικών τραπεζών, που πάντοτε απαιτούν να επιστραφούν περισσότερα χρήματα απ' αυτά που χορήγησαν, λόγω του τόκου. Η θαυμαστή αθηναϊκή δημοκρατία δεν κτίστηκε επάνω σε οικονομικές θεωρίες που στηρίζονται σε «αόρατα χέρια» και σε απατηλά Ρονζι νομισματικά σχήματα. Ή επάνω σε πιστωτικό χρήμα που δημιουργούν οι τράπεζες ανεξέλεγκτα από «αέρα κοπανιστό» και χρεώνουν τόκο επάνω στον κοπανιστό αέρα για να συντριβεί η πολιτεία από την τοκογλυφία. Το οικονομικό μοντέλο της αρχαίας Αθήνας στηρίχθηκε στην «αυτάρκεια».

Το ευ ζην των πολιτών της αρχαίας Αθήνας επετεύχθητε με την εφαρμογή της αρχής της αυτάρκειας, που είχε ως βασικές προϋποθέσεις την έκδοση του νομίσματος που αποτελούσε προνόμιο της πολιτείας και την ισοσκέλιση του εμπορικού ισοζυγίου των εισαγόμενων και εξαγόμενων εμπορευμάτων της πόλις - κράτος των Αθηνών. Ο μακροπρόθεσμος στόχος ήταν, α) η Αθήνα να γίνει καθαρός εξαγωγέας προϊόντων και ως εκ τούτου έδινε ιδιαίτερη βαρύτητα στο διεθνές εμπόριο και τη ναυτιλία, και β) η εντατική εκμετάλλευση των μεταλλείων αργύρου του Λαυρίου, διότι συνιστούσε τη μεγαλύτερη πηγή εσόδων του δημόσιου ταμείου. Ως γνωστό, ο άργυρος ήταν το πολύτιμο μέταλλο κοπής της αττικής *δραχμής* και της περίφημης *γλαύκας* και συνεπώς ο σημαίνων συντελεστής της προσφοράς του χρήματος της αθηναϊκής οικονομίας.

Είναι αξιοσημείωτο, ο Robert Mundell¹⁰ στην έρευνά του για να εξακριβώσει τις ρίζες του νομισματικού νόμου γνωστός ως « το κακό χρήμα διώχνει το καλό χρήμα από την κυκλοφορία», που αποδίδεται ως ο νόμος του Γκρέσαμ “ Gresham’s Law”,¹¹ κατέληξε στους «Βάτραχους» του Αριστοφάνη! Πράγματι, ο νόμος διατυπώθηκε στην κωμωδία του Αριστοφάνη που διδάχτηκε στα Λήγναια,* όπου κέρδισε τα «πρωτεία» το 405 π. Χ. - ένα χρόνο πριν από το τέλος του ολέθριου Πελοποννησιακού Πολέμου. Το σκηνικό του έργου διαδραματίζεται στον Άδη του Κάτω Κόσμου, όπου οι νεκροί είναι πιο ζωντανοί από τους ζωντανούς και ο Άδης πιο φωτεινός από τον επίγειο κόσμο.

Μ' αυτό το μακάβριο σενάριο, ο Αριστοφάνης σκιαγραφεί τον Διόνυσο πάνω στη βάρκα του Χάροντα να διασχίζει την Αχερουσία λίμνη για να μεταβεί στον Άδη, εν μέσω των βατράχων το ρεφραϊν «Βρεκεκέξ κοάξ κοάξ». Σκοπός του, να βρει τον Αισχύλο και τον Ευριπίδη για να τους επαναφέρει στον πάνω κόσμο. Πριν όμως τους βρει, ο χορός απαγγέλει τον Νόμο του Gresham, αιώνες πριν τη γέννηση του Gresham: «η πόλις μας πολλές φορές έπαθε τα ίδια με τους καλούς πολίτες, όπως έχει πάθει με τα παλιά αργυρά και τα νέα χρυσά νομίσματα. Αυτά ποτέ δεν ήταν κίβδηλα, ήταν τα καλύτερα, έφεραν τη γνήσια σφραγίδα, ήταν σωστά κομμένα κι αποδεκτά απανταχού σε

¹⁰ Καναδός οικονομολόγος (1932-), γεννήθηκε στο Kingston Ontario και φοίτησε στα πανεπιστήμια, British Columbia στο Vancouver, Washington στο Seattle, στο London School of Economics και πήρε το PhD στο MIT. Καθηγητής του Πανεπιστημίου Columbia (1974 -) και αποδέκτης του βραβείου Nobel στα Οικονομικά (1999).

¹¹ Η φράση “ Gresham’s Law” (bad money drives out good money from circulation), έχει χρονική προέλευση το έτος 1858, όταν ο άγγλος οικονομολόγος H.C. MacLeod αποφάσισε να ονοματίσει την τάση του κακού χρήματος να διώχνει το καλό χρήμα εκτός κυκλοφορίας προς τιμήν του Sir Thomas Gresham (1519-1579), έμπορος και χρηματιστής, που διετέλεσε χρηματοοικονομικός σύμβουλος της βασίλισσας Ελισάβετ Ι.

*Αρχαία ελληνική εορτή προς τιμήν του Διονύσου. Ήταν η παλαιότερη νυκτερινή θρησκευτική εορτή.

έλληνες και ξένους. Όμως αυτά εμείς δεν τα χρησιμοποιούμε, μα προτιμάμε τα χάλκινα που κόπηκαν πριν μερικές μέρες ή χθες, που είναι όλα κίβδηλα κι από κακά μέταλλα. Με τον ίδιο τρόπο εμείς φερόμαστε στους καλύτερους πολίτες μας, τους ευγενείς, τους φρόνιμους, δίκαιους, καλούς και αγαθούς και ανατραφέντες στις παλαιστροές, στους χορούς και καλά εκπαιδευμένους στη μουσική, τους διώχνουμε σαν τιποτένιους.»¹²

Η χρήση κίβδηλων νομισμάτων από την Αθήνα το 405 π. Χ, υπήρξε η απορία του φημισμένου οικονομολόγου Robert Mundell που έθεσε τις θεωρητικές βάσεις της ευρωπαϊκής νομισματικής ένωσης,¹³ και θεωρείται πνευματικός πατέρας του ευρώ.¹⁴ Έτσι, ανέτρεξε στο νομισματικό σύστημα της Αθήνας του 5^{ου} αιώνα π. Χ., αναγνωρίζοντας τη σπουδαιότητα των μεταλλείων του Λαυρίου στην παραγωγή του αθηναϊκού χρήματος. Οι Σπαρτιάτες από το 413 π. Χ., αναφέρει ο Mundell,¹⁵ είχαν καταλάβει τη Δεκέλεια (Τατόι), βορείως των Αθηνών «για να ανακόψουν την παροχή αργύρου από τα μεταλλεία Λαυρίου» και να προκαλέσουν έλλειψη χρήματος για τις ανάγκες του πολέμου. Οι πολιτικοί μας, τα «σαΐνια» ενήργησαν αντίθετα. Παρέδωσαν την παραγωγή χρήματος στην ΕΕ και τώρα παραδίδουν και τα «ασημικά» της χώρας.

Έχοντας επιτυχώς η Ευρωπαϊκή Ένωση χρησιμοποιήσει την κυβέρνηση της «ριζοσπαστικής αριστεράς» και των δήθεν «ανεξάρτητων ελλήνων» για να κατακτήσει την Ελλάδα, τώρα η Γερμανία βρίσκει το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο, αντίθετο στο πανούργο σχέδιο της λεηλασίας. Οι κανόνες του ΔΝΤ, τους οποίους έχει καταφανώς καταπατήσει στην περίπτωση της Ελλάδας, τώρα το ΔΝΤ διακηρύττει ότι θα τους τηρήσει. Μάλιστα, έχει επανειλημμένα δηλώσει ότι το χρέος της Ελλάδας είναι «εξαιρετικά» μη βιώσιμο, και για αυτόν το λόγο δεν είναι διατεθειμένο να δανείσει στην Ελλάδα. Γιατί άριστα γνωρίζει ότι τα χρήματα θα διατεθούν για αποπληρωμή υποχρεώσεων των ιδιωτικών τραπεζών. Για να δούμε τώρα εάν θα τηρήσει την δέσμευσή του.

Το ΔΝΤ γνωρίζει ότι πολλοί από τους υποτιθέμενους «πιστωτές» δεν είναι καν πιστωτές, αλλά δεινοί κερδοσκόποι που αγόρασαν το ελληνικό χρέος σε χαμηλές τιμές με την ελπίδα να αποκομίσουν μεγάλα κέρδη. Συνεπώς, οι «πιστωτές» απαιτείται να διαγράψουν μέρος του ελληνικού χρέους. Η μονομερής προσέγγιση που υιοθέτησε η ΕΕ, όπου οι οφειλέτες έχουν επωμιστεί όλο βάρος της ευθύνης, ιστορικά έχει οδηγήσει σε βίαιες επαναστάσεις των καταπιεσμένων οφειλετών. Η προσήλωση των ευρωπαϊκών αρχών στο δόγμα του νεοφιλελευθερισμού καταδικάζει την Ελλάδα, σε ξεπούλημα της περιουσίας της και σε αιώνια μιζέρια, να κουβαλά στην πλάτη, όπως ο Σίσυφος υπό την επίβλεψη της Περσεφόνης, το επαχθές χρέος. *Σύρος Λαβδιώτης 16 Μαΐου 2017*

¹² Οι ερμηνευτικές αποδόσεις του εξέχοντος έργου του Αριστοφάνη « Βάτραχοι» ποικίλουν. Γι αυτό το λόγο έγινε χρήση των κάτωθι κειμένων. Το πρωτότυπο , www.schooltime.gr/2012/02/23/βάτραχοι-αριστοφάνης/ , The Frogs – Aristophanes http://ancient-literature.com/greece_aristophanes_frogs.html , Hellenica World , www.hellenicaword.com/.../Aristophanes/...Vatrachoi , Aristophanes, Frogs, Vancouver Island University, <http://records.viu.ca/~johnstoi/aristophanes/frogs.html> , Κώστας Βάρναλης, Αριστοφάνη «Βάτραχοι», 1998.

¹³ Robert Mundell, “A Theory of Optimum Currency Areas “, American Economic Review, Sept., 1961.

¹⁴ Robert Mundell, A Plan for a European Currency, unpublished paper recently rediscovered, Dec. 8, 1969.

¹⁵ Robert Mundell, “Uses and Abuses of Gresham’s Law in the History of Money”, Zagreb Journal of Econ., 1998.